

Β'. Η ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Αἱ ἐκτεθεῖσαι προϋποθέσεις ὑποδεικνύουν, ὅτι ὁ ἐκπαιδευτικὸς χάρτης τῆς Ἑλλάδος βαθμαίως καὶ μετὰ περισκέψεως ἀνασυντασσόμενος δέον νὰ ἀποβλέψῃ, 1ον εἰς τὴν αὔξησιν τῆς παρεχομένης εἰς τὸν λαὸν παιδείας, 2ναὶ δύναται νὰ κατανοῇ τὰς νέας σχέσεις ἐπαγγελματικῆς καὶ πολιτειακῆς ζωῆς, 3ον αὔξησιν τῆς διαρκείας τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, 4ναὶ ἔτοιμάζωνται πληρέστερον τὰ δινώτερα κοινωνικὰ στελέχη, 3ον διαμόρφωσιν συστηματικῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 4ον καθιέρωσιν θεσμοῦ μεριμνῶντος ὑπευθύνως διὰ παροχὴν εὐκαιριῶν συνεχοῦς μορφώσεως καὶ ἐπιμορφώσεως τῶν ἐνηλίκων πολιτῶν.

Συνολικὴν εἰκόνα τῆς δλῆς διαρθρώσεως τῶν στοιχείων τούτων παρέχομεν εἰς τὸ ἐν σελίδῃ 120 - 121 παρατιθέμενον σχῆμα 5.

'Αναλυτικώτερον διὰ τὰ καθ' ἔκαστον ὑποδεικνύομεν τὰ ἔξη:

α'. Στοιχειώδης Ἐκπαίδευσις.

Αὕτη εἶναι ἀνάγκη νὰ αύξηθῇ κατὰ ἐν ἔτος, γινομένη ἐπταετής, ἀφ' ἐνδὲ μὲν ἵνα καλυφθῇ τὸ κενὸν τὸ μεταξὺ ἀποφοιτήσεως ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου καὶ τῆς εἰσόδου εἰς ἐπάγγελμα, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἵνα δύνανται νὰ οἰκειούνται τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ περισσοτέρας γνώσεις καὶ ἀσκοῦνται ἐπαρκῶς, εἰς τὴν κατανόησιν συνθετωτέρων ζητημάτων τιθεμένων ἐπειτα· ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν ποὺ ἔλαβε σήμερον ἡ δλη πολιτιστικὴ ζωή.

Τὸ ἐπταετὲς τούτο διάστημα φοιτήσεως θὰ ἔθει νὰ διακριθῇ εἰς

'Εξαρχοπούλου Ν., 'Η δργάνωσης τῆς Παιδείας ('Ανάτυπον ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), 'Αθῆναι 1954.

Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, 'Υπόμνημα περὶ τῆς Παιδείας, 'Επιστημονικὴ Ἐπετηρίς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς 1957 - 1958, σελ. 578 - 584.

Καλλία Κ., Τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα, 'Αθῆναι 1957.

'Επιτροπὴ Παιδείας, Πορίσματα, 'Αθῆναι 1958.

Γεωργούλη Κ., 'Ομιλία περὶ τῶν πορισμάτων τῆς περὶ Παιδείας Ἐπιτροπῆς, 'Αθῆναι 1958.

'Ἐπαιρεσία Ἑλλήνων Φιλολόγων, Τὸ πρόβλημα τῆς Παιδείας, 'Αθῆναι 1958.

Θεολογικὴ Σχολὴ, Περὶ Παιδείας, 'Αθῆναι 1958.

'Ἀνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, 'Ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, 'Αθῆναι 1958.

Σπετσιέρη Ε., Αἱ Ψυχολογικαὶ καὶ Κοινωνικαὶ προϋποθέσεις ἀναδιοργανώσεως τῆς Παιδείας, 'Αθῆναι 1959.

Ζολώτα Ζ., Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ Τεχνικὴ Ἐκπαίδευσις, 'Αθῆναι 1960.

1ην βασικὴν βαθμίδα, πενταετοῦ διαρκείας μὲ τὰς γενικωτάτας γνώσεις καὶ εἰς 2αν συμπληρωματικὴν βαθμίδα, διετή, δυναμένην νὰ ἔχῃ κατὰ τόπους διαφοροποίησιν περιεχομένου μαθημάτων, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν, διότε νὰ μυοθνταὶ οἱ μαθηταὶ καὶ εἰς τὰς δυνατότητας ἐντάξεως εἰς ἕργα, ἀναλόγως τῶν δρῶν ζωῆς τῆς περιοχῆς.

'Η συμπληρωματικὴ αὕτη διετής βαθμίς δέον προσέτι νὰ παρέχῃ εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ τῶν πλέον μικρῶν οἰκισμῶν τῆς ὑπαίθρου πλὴν τῆς ηὔξημένης γνώσεως καὶ τὰς δυνατότητας, ἐὰν εἶναι προκισμένα ἀπὸ ἔμφυτον Ικανότητα καὶ εύφυταν, νὰ προσέρχωνται εἰς τὸ Τριτάξιον Μέσον σχολεῖον καὶ ύφιστανται μετὰ τὴν Ζ' ή Ζ' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου κατατάκτηριον ἐξέτασιν, εἴτε διὰ τὴν Δευτέραν τάξιν εἴτε διὰ τὴν Τρίτην, ὡς συνέβαινε καὶ πρὸ τὸ 1929 μὲ τοὺς ἀποφοίτους τῆς Ε' καὶ Ζ' τάξεως τῶν Πλήρων Δημοτικῶν σχολείων.

β'. Μέση Γενικὴ 'Εκπαίδευσις.

Αὕτη θὰ εἶναι ἐπταετοῦ διαρκείας, χωριζόμενη εἰς δύο βαθμίδας.

'Η πρώτη βαθμίς, τὸ Τριτάξιον Μέσον σχολεῖον, θὰ ἀντιστοιχῇ πρὸς τὸ παλαιὸν 'Ἑλληνικὸν σχολεῖον. Εἰς τὴν πρώτην τάξιν του θὰ εἰσάγωνται ἀπόφοιτοι τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων. Τούτο θὰ ἀποτελῇ τελείως αὐτόνομον σχολεῖον, μὲ ίδιον οἶκημα, ίδιαν διεύθυνσιν καὶ δρτιον κύκλον μαθημάτων, παρέχοντα εύρυτέραν γενικὴν μόρφωσιν. 'Η διδασκαλία, θὰ γίνεται παρ' ἐπιστημόνων καθηγητῶν ἐπὶ σκοπῷ, ἵνα οἱ ἀποφοιτῶντες ἔχωσιν ηὔξημένην γενικὴν κατάρτισιν, χρήσιμον τόσον διὰ πλείονα ἐπαγγέλματα, δοσον καὶ δι' εἰσόδον κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων εἰς τὰς Μέσας σχολὰς δευτέρας βαθμίδος, διότε εἶναι τὸ Γυμνάσιον καὶ αἱ Μέσαι 'Ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ.

'Η ἀντίληψις δτὶ τὸ Μέσον σχολεῖον ἔτοιμάζει κυρίως διὰ τὸ Γυμνάσιον εἶναι μονομερής, δι' δ καὶ πρέπει νὰ ἀποκρουσθῶσιν αἱ ὀνομασίαι Προγυμνάσιον ή 'Ημιγυμνάσιον ή Κατώτερον Γυμνάσιον, αἱ ἔξαφανίζουσαι τὴν αὐτοτέλειαν τοῦ Μέσου σχολείου καὶ τοὺς ίδίους σκοπούς του.

'Η δευτέρα βαθμίς Μέσης 'Εκπαίδευσεως, τὸ Γυμνάσιον, τετραετοῦ διαρκείας, δέον νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ παράσχῃ γενικὴν ἐγκύκλιον μόρφωσιν καὶ πληρεστέραν ἀσκησιν τῶν νοητικῶν καὶ ἥθικῶν δυνάμεων εἰς ἔκεινους, οἱ δποῖοι, εἰς τὸ Μέσον σχολεῖον διεπίστω-

σαν, δτι ἔχουν ἐνδιαφέρον διὰ θεωρητικάς σπουδάς, ἔμφυτον ίκανότητα πρὸς τοῦτο, ἀπέκτησαν δὲ τὴν προαπαιτούμενην κατάρτισιν, ἐλεγχομένην κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἔξετάσεις.

Τὸ Γυμνάσιον δέον νὰ λειτουργῇ εἰς τὸν οἰκημα, ἀνεξάρτητον τοῦ Μέσου σχολείου μὲν ίδιαν διεύθυνσιν καὶ τὸν προσωπικόν, ἐπιλεγόμενον κατόπιν δοκιμασίας τῶν προσόντων του κατὰ τὴν ἐν τῷ Μέσῳ σχολείῳ πρηστίσαν του. Δέον νὰ ἀποτελῇ τὸν κορμὸν τῆς ἑθνικῆς παιδείας, διότι ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἀποφοιτῶντες, εἴτε ως ἐπαγγελματίαι, εἴτε ως ὑπάλληλοι, εἴτε ως σπουδασταὶ ἀνωτάτων σχολῶν, θὰ ἔχουν ἐπλεγῆ καὶ ἐτοιμασθῆ ἐνδελεχῶς διὰ τῆς παρασχεθείσης ἐν αὐτῷ γενικῆς ἀνθρωπιστικῆς καὶ φυσικομαθηματικῆς παιδείας.

Διαφοροποίησις τοῦ Γυμνασίου εἰς τμῆματα ἐνδείκνυται μετὰ τὴν Α' τάξινή εἰς 1ον Κλασσικὸν Γυμνάσιον, 2ον Πρακτικὸν Λύκειον καὶ 3ον Γυμνάσιον Θηλέων. Τὸ πρόγραμμα τοῦ τελευταίου τούτου δέον νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τοῦ τῶν ἀρρένων, λόγῳ τοῦ διαφόρου βιολογικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ρόλου τῆς γυναικός. Ἐπιβάλλεται εἰσαγωγὴ μαθημάτων, ως ἡ Βρεφοκομία καὶ Διαιτητική, ἡ 'Υγιεινή καὶ αἱ πρωταὶ βοήθειαι, ἡ Χημεία τῶν τροφίμων, ἡ Ψυχολογία τῆς γυναικός, ὁ Προσανατολισμὸς εἰς τὰ γυναικεῖα ἐπαγγέλματα καὶ κλάδους γυναικείας δράσεως.

γ'. Ἐπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευσις.

Αἱ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ δέον νὰ εἶναι συστηματικῆς φοιτήσεως, διακρινόμεναι ἀπὸ τὰς σχολὰς παροχῆς ἐπαγγελματικῶν γνώσεων διὰ συντόμου μαθητείας, ἢ διδασκαλίας εἰς βραδυνάς ὥρας παραλλήλως πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἢ διὰ μεταβατικῶν σχολῶν βραχείας διαρκείας. Ἡ προσέλκυσις εἰς αὐτὰς ίκανῶν ἐφήβων θὰ ἐπιτευχθῇ μόνον, ἐὰν ὑψωθῇ ἡ στάθμη τῆς παρεχομένης μορφώσεως. Οἱ τρόφιμοὶ τῶν δέον νὰ ἐτοιμάζωνται, ίνα ἐργασθοῦν δχι μόνον ως εἰδικευμένοι τεχνῖται, ἀλλὰ καὶ νὰ φθάνουν, οἱ δυναμικοὶ ἐξ αὐτῶν, εἰς ἐποπτεύουσαν θέσιν, ίνα δύνανται νὰ ίδρυσουν ίδιας ἐπιχειρήσεις, ἀκόμη δὲ οἱ ίδιοφυεῖς νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχωνται κατόπιν ἔξετάσεων εἰς τὰς Ἀνωτάτας Τεχνικὰς καὶ Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς τῆς εἰδικότητός των.

Τὸ πρόγραμμα μαθημάτων δέον νὰ περιλαμβάνῃ τρεῖς κλάδους ἐκπαίδεύσεώς των.

1) *Γενικὰ μαθήματα*: 'Ηθικὴν καὶ Κοινωνικὴν ἀγωγὴν, Κοινωνικὴν Οἰκονομικὴν, Μαθηματικὰ καὶ Φυσικά, Γλωσσικὰ μαθήματα, Ψυχολογίαν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος, 'Υγιεινὴν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος.

2) *Ειδικά μαθήματα*: Ταύτα θὰ δρίζωνται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τόσον τῆς συγχρόνου τεχνικῆς, όσον καὶ τῆς 'Ελληνικῆς οἰκονομίας δι' δμάδας ἐπαγγελματικῶν ἀσχολιῶν, ώστε αἱ δυνατότητες ἐντάξεως τῶν ἀποφοίτων νὰ εἶναι πλείονες.

3) *Πρακτική άσκησις*: Αὗτη πρέπει νὰ εἶναι πλήρης καθ' ὅλα τὰ ἔτη μὲ καθωρισμένας ὕβρας τόσον εἰς τὸ ἐβδομαδιαῖον πρόγραμμα, όσον καὶ δι' ἔργα ἐκτεινόμενα εἰς εὑρύτερον χρονικὸν διάστημα, ώστε οἱ σπουδάζοντες νὰ διαμορφώνουν συνείδησιν περὶ προγραμματισμένων ἔργων.

Τὸ προσωπικὸν τῶν 'Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν δέον νὰ ἀνήκῃ δργανικῶς εἰς αὐτάς, ώστε νὰ σχηματίζεται μόνιμος σύλλογος διδασκόντων, φορεὺς τοῦ πνεύματος τῆς Σχολῆς, οὐχὶ δὲ στελέχη διδασκοντα ὕλιγας ὕβρας καὶ ἀνήκοντα εἰς ἄλλας σχολάς.

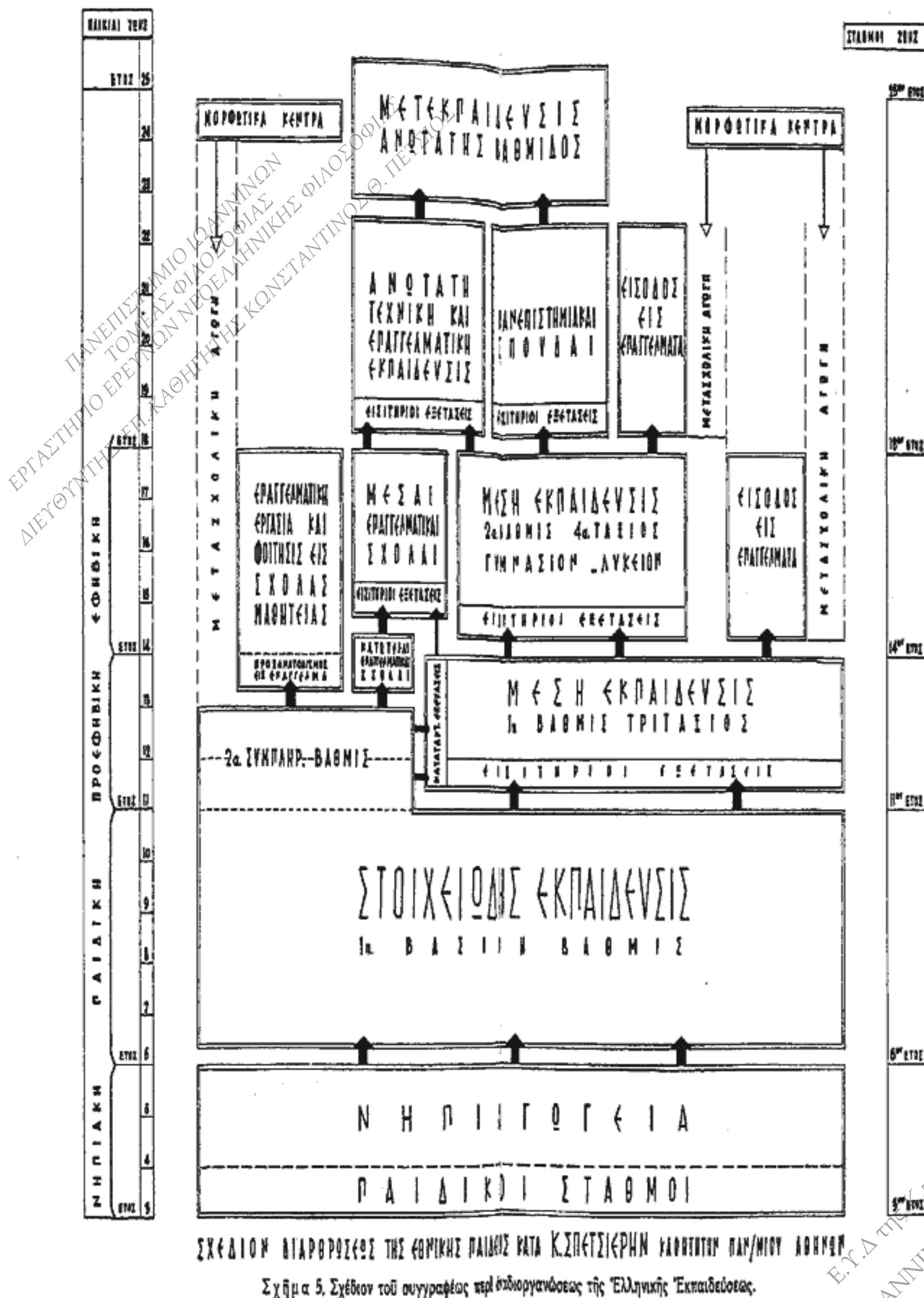
Αἱ 'Ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ θὰ διακρίνωνται εἰς κατωτέρας καὶ μέσας. Αἱ Κατώτεραι θὰ ἐπιλέγουν τοὺς μαθητάς των ἐξ ἀποφοίτων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Αἱ Μέσαι 'Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ θὰ δέχωνται κατόπιν εἰσιτηρίων ἔξετάσεων ἀποφοίτους τοῦ Τριετοῦ Μέσου σχολείου, ἀλλὰ καὶ ἀποφοίτους Κατωτέρων 'Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, ἐμφανίζοντας ίδιοφυῖαν, ἐλεγχθεῖσαν διὰ τῆς εἰσιτηρίου ἔξετάσεως.

Η διάκρισις Μέσης Γενικῆς 'Εκπαιδεύσεως καὶ 'Ἐπαγγελματικῆς 'Εκπαιδεύσεως πρέπει νὰ εἶναι πλήρης. 'Εγκατάμιξις ὕλιγων οἰκονομικῶν ἢ ἐπαγγελματικῶν μαθημάτων εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν σημερινῶν Γυμνασίων δὲν εἶναι λύσις τοῦ θέματος τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀλλ' ἀποτελεῖ νόθευσιν τόσον τοῦ σκοποῦ τοῦ Γυμνασίου δυσούλιαν τῆς προβαλλομένης εἰδικότητος, οὐχὶ δὲ τὴν παρεχομένην ὡς συνήθως ὑπὸ προσώπων ἀποτυχόντων ὡς εἰδικῶν ἐπαγγελματιῶν.

δ'. Η 'Ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων.

Η φροντίς περὶ παιδείας σήμερον δὲν περιλαμβάνει μόνον τὴν παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς τὴν δλην διάρκειαν ζωῆς, διὰ τὴν δποίαν ἡ Σολώνειος ρῆσις ἐπηληθεύθη, ἐφαρμοσθεῖσα καὶ τυπικῶς.

Δὲν εἶναι μόνον ἡ κατηγορία τῶν ἀφιερουμένων εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδάς, ἡτις συνεχῶς μελετᾶ καὶ ἐρευνᾷ. Η παροχὴ πνευματικῆς τροφῆς διὰ πᾶσαν ἡλικίαν ἀπέβη καθολικὴ ἀνάγκη. Εντεθεν ἔγεννήθη δ παιδευτικὸς θεσμὸς τῆς μορφώσεως τῶν ἐνηλίκων (adult

education). Ούτος ήρχισε κατά πρώτον ύπό τὴν μορφὴν τοῦ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας, ἐπειτα δύμως διεμορφώθη ἐπὶ θετικωτέρας βάσεως. Τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον ἀρχίζει μὲ γνώσεις ὑψηλῆς στάθμης. Μίας συνεχῆς πραγματικότης δύμως εἶναι τὸ δεδομένον, διτὶ ἐν ποσοστὸν πολιτῶν παραμένει μὲ ἡλαττωμένην μόρφωσιν λόγῳ ἀτομικῶν δυσχερειῶν ζωῆς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. "Ἐπειτα η συνεχῆς ἔξελιξις τῆς ἐπιστημονικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ζωῆς ὑποχρεώνει πάντας νὰ ζητοῦν μέσα κατατοπισμὸν εἰς τὰς νέας ἔξελιξεις. 'Η αὕξησις προσέτι τοῦ ἐλευθέρου χρόνου τῶν προσώπων ἔνεκα τῆς προΐούσης ἐλαττώσεως τῶν ώρῶν ἔργασίας καὶ ἡ πρώτη μὲση ἔξοδος ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος μετὰ τὴν γενίκευσιν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δδηγεῖ εἰς τὴν καθολικεύσιν τῆς ζητήσεως, ἀλλὰ καὶ προσφορᾶς πνευματικῆς τροφῆς. Αὕτη δὲν ἀφίνεται πλέον νὰ παρέχεται ως ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις, εἴτε ως ἐπίδρασις δργανώσεων μὲ ίδιους σκοπούς.

Τὸ θέαμα καὶ τὸ βιβλίον, ἐμπορικῶς σήμερον προσφερόμενα, κολακεύουν συχνὰ χαμηλοτέρας ροπάς καὶ δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῶν μαζῶν. "Η συστηματοποιημένη μορφωτικὴ διάλεξις καὶ μουσικὴ ἀπόλαυσις δὲν φθάνει μέχρι τῶν εύρυτέρων μαζῶν. 'Εντεθεν ἐπιχειρεῖται ύπό τῶν συγχρόνων κρατῶν ἡ δι' ὑπευθύνου θεσμοῦ συνεχῆς παροχὴ συμπληρωματικῆς μορφώσεως καὶ ψυχαγωγίας. 'Η ἀνάγκη αὗτη εἶναι ἐπιτακτικωτέρα διὰ τὰ μικρὰ κράτη. 'Επ' αὐτῶν τὰ μεγάλα κατευθύνουν τὰς ἀντιμαχομένας ἐπιρροάς των, καλυπτομένας ύπό τὸν πέπλον τῶν δῆθεν κατ' ἀμοιβαιότητα ἐλευθέρων μορφωτικῶν σχέσεων.

'Ακριβῶς ἡ συνεχῆς προβολὴ τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως περὶ ζωῆς, θρησκευτικῆς, οἰκογενειακῆς, πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, ἐθνικῆς, εἰς τὰς εὔρειας μάζας τῶν ἐνηλίκων δέον νὰ παρέχεται δμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιμορφωτικῶν στοιχείων. *Κέντρα Μορφωτικὰ μὲ Διανειστικὴν βιβλιοθήκην* καὶ 'Αναγνωστήριον, μὲ Αἴθουσαν διαλέξεων, συναυλιῶν, ἑορτῶν, προβολῶν μορφωτικοῦ κινηματογράφου, μὲ Κύκλους σπουδῶν γνώσεων συμπληρωματικῶν, γλωσσῶν κλπ. ἀποτελοῦν ἔργον παιδευτικὸν κοινῆς ἀνάγκης.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀσκεῖται βεβαίως καὶ δι' ίδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν καὶ συλλόγων, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει σποραδικῶς. 'Η ἀνάγκη τῆς συστηματοποίησεως του, τῆς συσσωματώσεως τῶν διαχύτων σχετικῶν δυνάμεων, τῆς μονίμου ἀσκήσεως του ἐπιβάλλει τὴν παρ' εἰδικῶν παιδευτικῶν στελεχῶν ἀνάληψin του.